CZĘŚĆ XLI — № 29. ROK 21 — (1850.)

TYGODNIK
PETERSBURSKI
GAZETA URZĘDOWA
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we WTORKI i PIĄTKI, Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: ROCZNA w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli. PÓŁROCZNA 8 rubli srebrem.

WTOREK, $\frac{18}{30}$ Kwietnia.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

PETERSBURG, $\frac{17}{29}$ Kwietnia.

NOWINY DWORU.

W przeszły Czwartek, 13 Kwietnia, Panie *de Castelbajac*, małżonka Posła nadzw. i Ministra pełnom. Rplitej Francuzkiej, *Zographos* małżonka takiegoż Posła i Ministra Króla Grecyi i *de Souza Rotelho*, małżonka Sprawującego interesa Portugalii, miały zaszczyt być przedstawionemi J. C. Wysokości Wielkiej Xiężnie Maryi Mikołajównie.

— W przeszły Piątek, 14 Kwietnia, P. *Zographos*, Poseł nadzwyczajny i Minister pełnomocny Króla Jmci Grecyi i Pani *Zographos*, mieli zaszczyt być przedstawionemi J. C. Wysokości W. X. Helenie Pawłównie.

Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale Wojskowości, z dnia 10 Kwietnia, Jenerał-major *Krasnow*, mianowany Dowódzcą pułku kozaków Dońskich № 49.

— Przez Rozkaz dzienny Cesarski w Wydziale służby Cywilnej, uwolnieni zostają od służby: Pełniący obowiązki Dyrektora Departamentu Rękodzieł i Handlu wewnętrznego, Radzca Stanu *Zawelejski*, dla słabości zdrowia i na własną prośbę. — Ober-sekretarz Rządz. Senatu *Jakowlew* i Vice-dyrektor Kancellaryi Namiestnika Kaukazskiego, Radzca Stanu *Szczastliwcew*.

— Przez Ukaz Cesarski do Kapituły Orderów, z dnia 19 Marca, w liczbie innych, Kapelan 3 oddziału Czarnomorskiej nadbrzeżnej linii, Xiądz Sperat *Tomkiewicz*, ozdobiony został orderem Św. Anny 3 klassy.

— N. Cesarz Jmć raczył rozkazać, w dniu 13 Marca b. r., iżby Komitet, ustanowiony 14 Maja 1836 roku dla urządzenia zakładów wychowania (Учебныъ Завѣденій), został zwinięty.

UKAZY RZĄDZĄCEGO SENATU.

9 Marca. Z ogłoszeniem potwierdzonego przez N. Cesarza Zdania Rady Państwa, w części potwierdzającego, w części odmieniającego wyrok Senatu, zapadły co do prośby kupców Hincburga i Landisberga, dzierżących przedaż trunków we Włodzimierzu, Łucku i Krzemieńcu. (Prośba ta dała powód do dwóch zapytań: czy pomienieni dzierżawcy mogą trzymać żydów czeladników (сидѣльцы) w szynkach, po miastach, leżących w odległości do 50 wiorst od granicy Austryackiej i Pruskiej, i czy mogą najmować tam żydowskie domy dla pomieszczenia szynków. Pierwsze pytanie Senat i Rada Państwa rozwiązały w sposób przeczący, drugie zaś Rada Państwa rozstrzygnęła dozwalając najmowanie domów, lecz tak, iżby szynki były oddzielone od izb, w których żydzi mieszkają, i żeby żydzi nie trudnili się samą przedażą trunków).

16 tegoż m. Z rozesłaniem wyliczenia i rozkładu gminowego poboru od włościan skarbowych na trzy lata bieżące od 1850 r., w 35 gubernijach Wielkorossyjskich i 9 Zachodnich. (Pobor ten, idący na utrzymanie wiejskiego zarządu, szkół parafialnych, magazynów zbożowych, na kapitał gospodarski i t. d. w 9 Zachodnich gubernijach z 675,817 dusz, wynosi 294,103 r. 57¼ k. Najwyższy od duszy jest w gub. Witebskiej 47¼ kop., najniższy w Wileńskiej 39¼ k. W 35 gubernijach Wielkorossyjskich z 6,829,923 dusz wynosi 4,384,440 r. 78¼ k.)

Zdania Rady Państwa.

I. Rada Państwa, w Departamencie Spraw Cywilnych i Duchownych, po roztrząśnieniu najpoddanniejszego przed-

stawienia Departamentu Heroldyi Rządzącego Senatu, o Hrabiowskiej godności rodu *Ronikerów*, miała na względzie, że przodkowie rodu tego, poczynając od protoplasty Wiktora Ronikera, używali w byłém Królestwie Polskiém tytułu Hrabiów, do roku 1596, i ojciec dziś poszukujących, Jenerał-lejtnant Polskiej służby, Cześnik Wielkiego Xięztwa Litewskiego, Michał-Alexander Roniker, Dyplomatem Cesarza Rzymskiego Józefa II, z dnia 18 Marca 1783 roku, zatwierdzony został z potomstwem płci obojej w godności Hrabi Państwa Rzymskiego, pochodzenie zaś od niego Stanisława-Augusta-Józefa i Kazimierza-Józefa, z wymienionymi w najpoddanniejszém przedstawieniu ich synami, udowodnione jest prawnemi aktami metrycznemi.

Na tej zasadzie Rada Państwa, zgodnie z 3 i 5 punktami annexu do 53 artykułu Praw o Stanach (Układu Praw Tomu IX Dalszy Ciąg VII), *uchwaliła zdanie*, iżby ród Ronikerów, zgodnie z wnioskami Rządz. Senatu, był zatwierdzony w godności Hrabiowskiej, z tytułem hrabiów Państwa Rzymskiego.

II. Rada Państwa, w Depart. Spraw Cywilnych i Duchownych, po roztrząśnieniu najpoddanniejszego przedstawienia Depart. Heroldyi Rządz. Senatu, o szlachetném pochodzeniu *Bereśniewiczów*, mając na względzie, że przodkowie i dziad ich władali szlacheckiemi, przez włościan osiadłemi, majątkami, uznał złożone przez nich na to dowody zgodnemi z Prawami o Stanach, art. 51 i 57 i Uwagi do art. 232 (Ukł. Praw T. IX i Dalszy Ciąg VI), i przeto *uchwaliła zdanie*, iżby Stanisław, Floryan-Krzysztof, Władysław-Piotr i Bartłomiej-Ludwik (dwu-imienni) *Bereśniewiczowie*, zgodnie z wnioskami Rządz. Senatu, po wykreśleniu ze spisów jednodworców i ludności podatkującej, zatwierdzić w pierwiastkowej ich przodków godności szlacheckiej.»

Powyższe Zdania Rady Państwa zatwierdzone zostały przez N. Cesarza Jmci w dniu 8 Marca bieżącego roku.

Gazeta Rolnicza zawiera następujące obwieszczenie Ministra Dóbr Państwa:

«W liczbie środków, które Rząd przedsiębierze dla rozwinięcia i udoskonalenia rozmaitych gałęzi przemysłu, jeden z głównych stanowią publiczne wystawy, które zrazu były otwierane w Rossyi tylko w stolicach, mianowicie dla przemysłu rękodzielniczego, lecz od 1843 roku zaprowadzenie to, z woli Cesarza Jmci, rozciągnięte zostało i na gospodarstwo wiejskie. Pożytek otwieranych co rok, w rozmaitych częściach Rossyi, wystaw płodów wiejskich jest oczywisty: służąc do oznaczenia stopnia rozwicia tej lub owej gałęzi pracy narodowej, i wskazując środki, nieodbicie potrzebne dla dalszego postępu, razem też zbliżają one gospodarzy tak między sobą jak i z nabywcami, oznajamiają tych ostatnich z płodami, częstokroć dotąd im nieznanemi i które przeto nie miały należytego zbytu, nadają rozgłos pracy i duchowi przedsiębierczemu i przez to wzbudzają spółzawodnictwo — główną dźwignię wszelkiego udoskonalenia.

Teraz, dla naszych gospodarzy, otwiera się nowe pole do wystąpienia ze swojemi wyrobami przed Sąd całego przemysłowego świata, i zarazem nie tylko do zbliżenia się z głównymi zagranicznymi nabywcami surowych naszych płodów, lecz i do znalezienia nowych między mieszkańcami tych krajów, które dotąd nie były jeszcze w stałych z nami stosunkach handlowych.

18 Kwietnia (1 Maja n. st.) przyszłego 1851 roku, ma się otworzyć w Londynie wystawa płodów Sztuki i Przemysłu całego świata, która będzie się składała ze czterech oddziałów: 1) płody surowe; 2) machiny różnego rodzaju; 3) wybory rękodzielnicze; 4) rzeźba, modele i sztuka plastyczna w ogólności.

Osóbna Kommisya, ustanowiona z rozkazu Królowej Wielkiej Brytanii w Londynie dla urządzenia tej wystawy, wezwała nasz Rząd do uczęstnictwa, w celu dostarczenia płodów Rossyjskich na wystawę całego świata.

Po podaniu o tém do wiadomości Cesarza Jmci, Najjaśniejszy Pan, oświadczywszy Swe zezwolenie na uczynienie zadosyć żądaniu Rządu Angielskiego, zarazem Najwyżej rozkazać raczył: 1) dla porozumiewania się z Kommisyą Angielską i ułatwienia wszystkim życzącym krajowym gospodarzom i fabrykantom przesyłania wzorów naszego gospodarstwa i przemysłu na wystawę całego świata, wyznaczyć w S.-Petersburgu osóbną Kommisyą, na wzór tych, którym powierzany był zarząd byłych u nas w stolicy wystaw rękodzielniczych. 2) Dla usunienia trudności i kosztów, połączonych z przewozem płodów kraju Noworossyjskiego do S.-Petersburga, polecić Południowemu Towarzystwu Gospodarstwa Wiejskiego, iżby złożyło w Odessie, z osób biegłych w gospodarstwie, osóbną Kommisyą, której poruczyć wszystkie rozporządzenia pod względem przyjmowania i rozgatunkowania celniejszych wyrobów i przesyłania ich z Odesskiego portu wprost do Londynu. Kommisya Południowa ma działać jako wydział S.-Petersburskiej Kommisyi Centralnej, i zostawać z nią w ciągłych stosunkach. 3) Przyjąć na rachunek Skarbu wydatki, poniesione na przesłanie do Londynu przedmiotów, które przez Kommisyą Centralną w Petersburgu, i Południową w Odessie, będą wskazane. 4) Kommisyą Centralną S.-Petersburską złożyć z dwóch oddziałów: rękodzielniczego i gospodarstwa wiejskiego.

Prezesem Kommisyi został Najwyżej mianowany Członek Rady Państwa, Radzca Tajny Tęgoborski.

Ponieważ w liczbie przedmiotów, które mogą być z Rossyi posłane na wystawę całego świata, jedno z głównych miejsc zajmą płody nasze w zakresie rolnictwa i chowu bydła, przeto Minister Dóbr Państwa, z leżącego na nim obowiązku troszczenia się o postępy i zachęcania gospodarstwa wiejskiego w Rossyi, uznaje za konieczność podać o niniejszém co najrychlej do wiadomości gospodarzy, ze względu iżby ci, którzy zechcą wziąść udział w Wystawie Londyńskiej, mogli od samej wiosny zająć się przygotowa-

niem celniejszych swych płodów i wyrobów, i nawet urządzić w tych widokach umyślnie zasiewy pewnych zboża gatunków.

Uczęstnictwo nasze w wystawie całego świata powinno mieć za cel główny nie spółzawodnictwo z płodami jednorodnemi innych krajów, gdzie i fabryki i same rolnictwo stoją na wyższym stopniu, lecz najbliższe i szczegółowe oznajomienie cudzoziemców z płodami naszego gospodarstwa wiejskiego, z których dla wielu, być może, otworzy się tą drogą zbyt nowy albo się powiększy dotychczasowy, a inne będą dokładniej poznane i ocenione, jak naprzykład, niektóre gatunki zboża naszego, szczególniej te, które pochodzą z gruntów pierwiastkowych, jakie z całej Europy tylko w Rossyi się znajdują; wełna rozległych naszych owczarni a mianowicie tych gatunków owiec, które są tylko Rossyi właściwe; niektóre rośliny, używane w handlu i rękodzielniach i t. d.

Z obwieszczenia od Cesarskiego Wolnego Ekonomicznego Towarzystwa już wiadomo, że takowe we Wrześniu bieżącego 1850 roku otworzy również wystawę płodów wiejskich w S.-Petersburgu. Przedmioty, które na tej wystawie zasłużą na szczególną uwagę, mogą być, według życzenia właścicieli, posłane i na wystawę do Londynu. Tym sposobem dla gospodarzy przedstawia się możność oznajomienia z ich wyrobami i publiczności krajowej i cudzoziemców. Jest w tém jeszcze i ta dogodność, iż zakres Wystawy S.-Petersburskiej przypada właśnie w czasie, w którym wzory naszych płodów mają być wysłane do Londynu, mianowicie jesienią 1850 roku, przed ustaniem żeglugi w S.-Petersburgu.

Osoby, które zechcą mieć udział w Wystawie Londyńskiej tylko, mają tak się urządzić, aby ich płody otrzymane zostały w S.-Petersburgu nie później jak w Sierpniu bieżącego roku (*).

Następnie, Kommisya S.-Petersburska, po otrzymaniu stosownych pojaśnień od Londyńskiej, poda do wiadomości powszechnej o gatunkach, w jakich mają być przysyłane wzory, o sposobie ich układania, o miejscu i czasie przyjmowania, i w ogólności o wszystkich szczegółach, tyczących się tego przedmiotu.

Nadto, gospodarze wiejscy mogą udawać się wprost do Departamentu Gospodarstwa Wiejskiego po wszelkie informacye, jakie mogą być im potrzebne we względzie wysłania płodów i wyrobów na Wystawę Londyńską.

Wykaz celniejszych przedmiotów Gospodarstwa Wiejskiego, które mogą być posłane na wystawę do Londynu.

Zboża i Karmie. Żyto (zwyczajne ozime, jare, jako: waza, jarka, Assyryjskie, krzaczyste). Pszenica (ozima zwyczajna, arnautka zwyczajna, żółtokłosa, bulgarska z sinemi ościami, bułgarska czarnokłosa, sandomirka, jara czerwona, narbońska, girka, białoturka i t. d.). Orkisz (zwyczajny i żółty). Jęczmień (ozimy, goły, sześciorzędny). Owies (zwyczajny, Litewski, Angielski duży, Kamczatski, kartoflowy, krzaczysty jednostronny, czarny i t. d.). Proso (zwyczajne, Uralskie, Egyptskie i t. d.). Proso białe. Gryka (zwyczajna, Tatarska). Groch (zwyczajny, duży, siny i t. d.). Soczewica, wyka, manna, kukuruza różnego gatunku. Nasiona rozmaitych traw karmowych i t. d.

Siemiona olejne: lniane i konopne; rzepak ozimy i jary, świerzepa, mak, słonecznik, gorczyca, kleszczowina (Ricinus) i t. d.

Rośliny używane w handlu, fabrykach i medycynie: szafran, saflor, kmin, anyż, pieprz strączkowy, lukrecya; chmiel; tytuń (różnego gatunku); marzanna, pastel, żółte drzewo, sary-agacz, bisiokoz, sagis-agacz, kermek, krokos, Rdest farbierski i t. d.

Przedmioty żywności: krupy zielone żytnie; krupy orkiszowe, manniane, jęczmienne, gryczane różnego gatunku; krupy pszenne, krochmal, ulep i inne wyroby z kartofli. Mięso różnych źwierząt, rozmaicie urządzone na konserwę; séry, buljony, kawior, tłustość i klej rybi, wizyga; ryby rozmaicie urządzone na konserwę, wszelkie orzechy; groch jagody, kapary, grzyby i inne płody roślinne warzone, suszone i innemi sposobami zakonserwowane; miód w plastrach i w innym kształcie i t. d.

Płody królestw roślinnego i zwierzęcego, służące na odzież ludzką, i inny użytek. Len, konopie; kokony i jedwab w motkach. Runa merynosów zwyczajnych, Cygajskich, Dońskich i innych. Skóry baranie czyli owczyny zwyczajne, Romanowskie, Karaczarowskie, Kałmyckie; Zmuszki: Szleńskie, Reszetiłowskie, Krymskie, siwe i czarne; wyporki; kożuchy garbowane; włos koński; skóry zrzebięce; skóry wyprawne reniferowe; puch kozi, sierć wielbłądza, szczeć różnego gatunku; tłustość; wosk; rozmaite oleje roślinne; pióra i puch ptasi, stroje bobrowe, węgiel zwierzęcy; czerwiec, kantarydy i t. d.

Materyały budownicze: rozmaite marmury i kamienie, używane do budowy i ozdób architektonicznych; cement; glina różnego rodzaju; wapno hydrauliczne; cegły, dachówki i t. d.

Płody leśne: smoła różnego rodzaju, terpentyna, potaż, dziegieć i t. d.

Rozmaite udoskonalone narzędzia rolnicze i machiny gospodarskie, zastosowane do ziemi i potrzeb Rossyi.

Uwaga. Prócz przedmiotów, tylko ogólnie tu wspomnianych, mogą być przedstawiane i inne wyroby gospodarstwa wiejskiego, według uwagi samychże gospodarzy.

Czynności Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w r. 1848.

(Dokończenie, patrz № 26.)

Zarząd Gospodarski. Miast w Cesarstwie liczy się do 686; a mianowicie: stolic 2, miast gubernijalnych i obwo-

(*) O terminie przysyłania płodów z gubernij południowych do Odessy, obwieści Kommisya Południowa.

dowych 55, powiatowych 463, nie powiatowych 166. Nadto innych sadzib, zażywających mniej więcej przywilejów miejskich, pod nazwiskiem posadów 56, pod nazwiskiem miasteczek 1,129. Dochodów w 624 miastach i posadach wyliczono 8,225,693 r., rozchodów 7,665,125 r. — Dochody Petersburga wynoszą przeszło 2 miliony, Moskwy przeszło 1 milion, Odessy przeszło 750,000, Rygi przeszło 350,000, w Niżnim-Nowgorodzie, Astrachaniu i Kazaniu przeszło po 100,000 r. — Kapitałów pozostałości lub zapasowych w różnych miastach podano 7,371,957 r., niedoborów podatkowych 2,059,115 r., długów i niespłaconych rozchodów 2,059,115 r.

Ogół wyliczonych dochodów składał się głównie z poborów. 1.) Od posiadłości gminowych 1,837,222 r., od prywatnych posiadłości 1,904,144 r., od miejskiego przemysłu 1,903,676 r. — Główne przedmioty rozchodu były: utrzymanie miejskiego zarządu 3,630,974 r.; utrzymanie miast 2,049,194 r., utrzymanie zakładów dobroczynnych i szkolnych 670,418 r.

Ustanowiony w 1847 r. pobór od miejskich budowli, assekurowanych w Towarzystwach ogniowych, i przeznaczony głównie na polepszenie miejskich policyj, przyniosł 76,525 r. Powinność kwaterunkowa w miastach zwróciła szczególną uwagę N. Cesarza, i w skutek tego ułożony został projekt zamiany tej powinności na pieniężną opłatę, mający się rozpatrzyć w osóbnym Komitecie.

Fundusze gmin żydowskich coraz więcej przychodzą do porządku: dostrzeżona w ich zgromadzaniu niedogodność dała powod do przejrzenia na nowo postanowień o krobkowych poborach. Dochody gmin w ogóle wynosiły 703,597 r. a rozchody 677,711 r.

W różnych miastach odbyto robot budowniczych na summę 419,379 r. Prywatnych budów stanęło 4,858; murowanych 853, drewnianych 4,005, na summę 6,490,918 r.

Otrzymano zezwolenie N. Cesarza na zaprowadzenie spirytusowego oświecenia w obu stolicach i miastach uprzywilejowanych gubernij.

Miejscowe sprawdzania i opisy, obejmujące wszystkie gałęzie miejskiego gospodarstwa, trwały ciągle. Plany gruntów miejskich ukończone zostały w 103 miastach. Robotami temi zajmowało się 127 będących przy Ministerstwie topografów.

Zarząd ziemski. Pomimo nieprzyjaźnych okoliczności, pobor podatków odbył się pomyślniej niż się tego można było spodziewać. Dodatkowe bilanse rozchodów z ziemskich powinności potwierdzone zostały w 9 gubernijach, na summę 304,483 r., a w 2 gubernijach pozwolono zaciągnąć w tym celu pożyczkę 140,000.

Co do utrzymania poczt potwierdzono taxy w 16 gubernijach, w celu wprowadzenia dzierżawy pocztowej dwónastoletniej. W 7 gubernijach otworzono 20 nowych stacyj. — Na naprawę dróg wydano 432,051 r., a na roboty około szosse Kowieńskiego i Taurogieńskiego zaciągniono pożyczkę 118,530 r. Nabor rekrucki wszędzie się odbył w zupełności.

Stany. *Szlachta.* Wybory Szlacheckie miały miejsce w 10 gubernijach. Stanęło rozrządzenie, zabraniające obciążać Marszałków Szlacheckich obowiązkami do nich nienależącemi. Zwrócony z Rady Państwa z uwagami projekt ustawy o Szlacheckich Opiekach odesłany został do Ministerstwa Sprawiedliwości. — Dla zapewnienia dobrego bytu Szlachty Wielkorossyjskich gubernij, przenoszącej się na grunta skarbowe, wyszedł rozkaz Monarszy, zastrzegający, iż dane szlachcie grunta mogą być wybywane jedynie drogą spadku i to zawsze w niepodzielnej całości. Tej szlachty w ciągu 1848 r. przeniosło się do powiatu Samarskiego w gubernii Symbirskiej 29 familij z gubernii Riazańskiej.

Stan miejski. Wybory miejskie odbyły się wszędzie w zwyczajnym porządku. — Ułożony został projekt, mający zapobiedz zdrożnościom w wyrokowaniu gmin miejskich o wyłączaniu z nich osób nagannego postępowania. — Projekta urządzenia w Petersburgu cechów sług i robotników wniesione zostały do Rady Państwa, razem z projektami ustawy o umowach między przyjmującemi na siebie podrady a robotnikami, tudzież o sądach ustnej rozprawy, mających rozstrzygać wynikające ztąd spory. — Ministerstwo rozważało projekt urządzenia w miastach gubernijalnych i powiatowych cechów kominiarzy, w celu zapobieżenia pożarom, tak często zdarzającym się z powodu złego obchodzenia się z piecami i kominami. — Dla zwiększenia ludności przemysłowej w miastach, zapadły postanowienia, ułatwiające przechód włościan rządowych do stanu miejskiego, dozwalające ludziom wiejskiego stanu nabywać domy w stolicach, a wszystkim, mającym prawo posiadania nieruchomości, otwierać w miastach handlowe sklepy, — tudzież zalecające, aby szlachta, trudniąca się handlem w miastach, chociaż nieposiadająca nieruchomej w nich własności, zapisywana była do drugiej części xięgi miejskich obywateli. — Prawo poczestnego dziedzicznego obywatelstwa otrzymało 75 osób płci męskiej a 6 żeńskiej; osobistego 36 osób płci męskiej.

Stan wiejski. Postanowiono, aby wszyscy dotąd uwolnieni i nadal uwalniani z ziemią, dziedziczni włościanie, nazywali się włościanami Dóbr Państwa, osiadłemi na własnych gruntach. — Takich włościan przybyło popisowych dusz męskich 6,524, uwolnionych przez 17 obywateli, w 8 gubernijach; w tej liczbie najwięcej w gubernijach Niżegorodskiej (2,677) i Riazańskiej (2,147). — Włościan obowiązkowych przybyło 662, uwolnionych przez xięcia Wittgenstein w gub. Petersburskiej.

Rozpatrzone zostały projekta ustaw, uchwalonych przez Landtagi Inflantski i Estoński, o urządzeniu włościan tamecznych. — Otworzony przy Ministerstwie Komitet Lustracyjny dóbr obywatelskich w gubernijach Zachodnich, oprócz zwykłych czynności, rozpatrywał interesa, tyczące się wprowadzenia inwentarzów w majątkach mających, uledz lustracyi w tymże celu. Przy szkołach dzieci sług kancellaryjnych, mają być otworzone kursa miernictwa, dla przygotowania zdatnych geometrów. Wydano rozrządzenia, których skut-

kiem ma być ułatwienie żydom przechodu do stanu rolniczego.

Z cudzoziemców, mieszkających w Cesarstwie, przyjęło poddaństwo Rossyjskie 964 osób; uwolniono od poddaństwa 17 cudzoziemców, którzy je dawniej przyjęli, i dwóch rodowitych Rossyjskich poddanych. — Dano pozwolenie na przeniesienie się z Królestwa Polskiego do Cesarstwa 13 osobom, z Cesarstwa do Królestwa 8.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 22 Kwietnia.

W IMIENIU NAJJAŚNIEJSZEGO

MIKOŁAJA I-go,

CESARZA WSZECH ROSSYI,

KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa Polskiego.

W uzupełnieniu postanowienia swego, z dnia 12 (24) Marca 1848 roku, którém dla starozakonnych rodem z Królestwa, uwolnionych ze służby wojskowej z powodu wysłużenia lat piętnastu, dla słabości zdrowia, lub kalectwa, zapewnione zostały swobody, prawami dla innych współwyznawców wzbronione, na, przedstawienie Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Art. 1. Wszystkie powyższém postanowieniem wyszczególnione wsparcia i swobody, dotyczące tylko samych starozakonnych, z Królestwa Polskiego pochodzących, odnoszą się zarówno i do starozakonnych rodem z Cesarstwa, którzy, będąc uwolnionymi z służby wojskowej, bądź to z powodu lat wysłużonych, bądź dla słabości zdrowia, lub kalectwa, pragnęliby nadał zamieszkiwać w Królestwie Polskiém.

Art. 2. Aż do czasu nowo urządzić się mających stosunków celnych między Cesarstwem i Królestwem, dymissyonowani ze służby wojskowej, skutkiem wysługi lat, słabości zdrowia lub kalectwa, starozakonni rodem z Cesarstwa, przybywający na czasowe lub stałe zamieszkanie do Królestwa, wolni być mają od opłaty glejtową zwanej.

Art. 3. Starozakonni, którzy udowodnią, iż, w chwili powołania ich do służby wojskowej, prawnie w obrębie 3 milowym nadgranicznym zamieszkiwali, po otrzymaniu dymissyi z wojska, na nowo do dalszego w tymże obrębie zamieszkania przypuszczeni być mogą. Do innych jednakże dymissyonowanych starozakonnych, w miejscach po za obrębem trzechmilowym zrodzonych, dobrodziejstwo to nie rozciąga się.

Art. 4. Nadto, srarozakonni rodem z Cesarstwa i Królestwa, wraz z ich żonami, dziećmi i służącymi, uwolnieni zostają od podatku koszernego, od innych ich współwyznawców na rzecz Skarbu Królestwa pobieranego.

Art. 5. Nakoniec uwolnieni również zostają dymissyonowani starozakonni, rodem z Cesarstwa i Królestwa, od opłaty biletowego w mieście Warszawie, na rzecz Kassy miejskiej pobieranego, a to z zasad postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 29 Maja 1827 roku, swobodę tę dla wysłużonych lub uwolnionych ze służby, dla słabości lub kalectwa, wojskowych starozakonnych zapewniającego.

Art. 6 Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczoném, Kommisyom Rządowym, w czém do której należy, poleca się.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 28 Marca (9 Kwietnia) 1850 roku.

Prezydujący w Radzie Administracyjnej,
Jenerał-Adjutant, Jenerał-Artyllery,
(Podpisano) Xiążę *Gorczakow*.

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommisyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Senator, Tajny Radzca,
(podpisano) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu, Rzeczywisty Radzca Stanu, *T. Le Brun.*

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

WŁOCHY.

Depesza telegraficzna z Rzymu, z dnia 12 Kwietnia, odebrana w Wiedniu, donosi, że tego dnia Papież Pius IX odbył swój wjazd do Stolicy.

— Wybuchnienie petardy po za pałacem Chigi w Rzymie sprawiło niemałe wrażenie. Dwie butelki płynu zapalnego odkryte zostały w mieszkaniu zarządzającego tym pałacem. Wielu urzędników złożono z posad.

— Dwie Turyńskie gazety dają ważną wiadomość, że w skutek przyjęcia przez Parlament prawa o zniesieniu przywilejów Duchowieństwa, Nuncyusz Papiezki w Turynie opuścił swe dyplomatyczne stanowisko. Ta wiadomość potrzebuje potwierdzenia.

— Donoszą z Florencyi, że brat Króla Obu Sycylij, hrabia Trapani, przybył tam 7 Kwietnia. Tym sposobem okazuje się mylną wiadomość, jakoby się rozchwiało małżeństwo tego xięcia z xiężniczką Izabellą Toskańską.

NIEMCY.

DREZNO, *18 Kwietnia.* Dziś o południu miało miejsce uroczyste proszenie o rękę Xiężniczki Elżbiety Saskiej, dla J. K. W. Xięcia Genui, u Króla i Xięcia Imci Jana, przez Posła Sardyńskiego, jenerała della Rocca Morazzo.

ANGLIJA.

LONDYN, *16 Kwietnia.* Na wczorajszém posiedzeniu Izby Gmin, lord John Russell zapowiedział, że wniesie 6 Maja bill o zniesieniu godności Lorda - Namiestnika Irlandyi i o

utworzeniu czwartej posady Ministeryalnej. Izba następnie przeszła do rozbioru, w Komitecie jeneralnym, billu, mającego na celu zmniejszenie opłat stęplowych. Gdy pomimo oporu Ministrów Izba przyjęła 164 głosami przeciw 155 poprawę, zmniejszającą do 1 szylinga stępel od obligacyj (bounds), Minister Skarbu prosił i otrzymał pozwolenie zawieszenia dyskussyi dla dania Gabinetowi czasu do namysłu co ma czynić po tak ważnej zmianie we wniesionym przezeń billu.

— W przeszłą sobotę umarł jenerał sir Archibald Galloway, Prezes Kompanii Wschodnioindyjskiej. Prezesem na jego miejsce obrany sir J. W. Hogg, potomek jednego z założycieli Kompanii.

Londyn, *18 Kwietnia.* P. Gibson, na dzisiejszém posiedzeniu Izby Gmin, podał wniosek o całkowitém zniesieniu wszelkiej opłaty stępla od gazet, ogłoszeń, i t. d. Wniosek ten, któremu oparli się Ministrowie, został odrzucony 190 głosami przeciw 89.

Wczora dalsze rozprawy nad billem o wychowaniu publiczném zostały odłożone na dwa tygodnie.

FRANCYA.

PARYŻ, *16 Kwietnia.* Wczora Zgromadzenie Narodowe zajmowało się przedmiotem o wsparciach ze Skarbu na utrzymanie teatrów. Następnie rzecz szła o wsparcia dla przestępców politycznych. Na wniosek P. Morin, summa, przeznaczona na te wsparcia, zmniejszona została z 500,000 na 200,000 franków; większość Izby również oświadczyła się za zmniejszeniem o 50,000 fr. wsparcia dla tych, którzy walczyli w rewolucyach Lipcowej i Lutowej.

Dziś Izba uchwaliła żądane przez Gabinet wsparcia dla teatrów, po odrzuceniu wszystkich popraw, podawanych przez stronnictwo Góry.

— Znowu zapewniają, że Gabinet, nie zrażając się częstemi niepowodzeniami w Izbie, wniesie wszystkie projekta, mające na celu poskromienie swawoli druku, i w ogólności zapewnienie spokojności publicznej.

Paryż, *18 Kwietnia.* Wczora na Izbie Prawodawczej żądane kredyta dla emigrantów politycznych zostały, mimo oporu Strony Lewej, zmniejszone o $\frac{1}{3}$. Przeciwnie wniosek tejże strony o zmniejszenie wydatków Kancellaryj Prefekturalnych o 500,000 fr. został odrzucony. Te postanowienia Izby zapadły zwykłą większością dwóch trzecich obecnych członków.

Dziś Izba wróciła do rozpraw nad projektem prawa o zesłaniu, i wielką większością odrzuciła wniosek *Górala* P. Jules Favre, zmieniający właściwe tego projektu znaczenie.

— Pogłoski o zmianie Gabinetu i o wejściu doń P. Dufaure nabierają podobieństwa do prawdy.

— Partya umiarkowanych ostatecznie obrała za swego kandydata P. Leclerc.

GRECYA.

ATENY, *9 Kwietnia.* (Depesza telegr. Gazety Wiedeńskiej.) «Zagadnienie Angielsko-Greckie jest zawsze w tym samym stanie; konferencye między P. Gros i P. Wyse trwają dotąd.»

— W rocznią powstania Greckiego, 6 Kwietnia, wszystkie okręty cudzoziemskie ustroiły się we wstęgi, i wywiesiły Grecką banderę. Zauważano, że okręty Angielskie w Salaminie toż samo uczyniły i nadto dały ognia z dział 21 razy.

(Journ. de S. P. Psz. Półn. R. I.)

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Na jednej z ostatnich swych lekcyj w Konserwatorium Sztuk i Rzemiosł, Professor Payen opowiedział nowoodkryty sposób, równie prosty jak łatwy, którym, za pomocą przesiarczanu (persulfate) żelaza lub miedzi, który pozostaje bez użytku w fabrykach koperwasu, materye odchodowe człowiecze zamieniają się w tejże chwili w najdoskonalszy nawoz, zupełnie bezwonny, mogący o 50 procent pomnożyć płodność gruntu. Ważność odkrycia łatwo da się ocenić, zważywszy, że 200 kilogrammów otrzymanej tym sposobem substancyi wyrównywa, co do upładniających własności, 12,500 kilogrammom nawozu bydlęcego, potrzebnych na umierzwienie jednego hektaru ziemi.

* *
*

Przytaczają następny przykład dobrych skutków, jakie kolonizacya, przy pracy i wytrwałości, przynieść może. Na wielkim oceanie równonocnym, pod samym równikiem, na zachód od brzegów Kolumbii, jest grupa małych wysp, zwanych archipelagiem Gallapos. Pomimo swą żyzność i klimat, wyspy te nie były zamieszkane, aż do roku 1828. P. Vilamil, obywatel Luizyany, pochodzenia francuzkiego, zebrawszy dość skromną fortunę, i namówiwszy z sobą stu robotników, przeniosł się na największą z tych wysp, dziś nazywającą się Floriana. Wyprawa ta najlepiej się powiodła. Przedsiębierca zaprowadził w swej nowej ojczyznie uprawę wszystkich najzyskowniejszych płodów natury tropikowej, i, po 22 leciech usiłowań i pracy, umarł zostawując swym dzieciom milijonowy majątek. Starszy jego syn mianowany został na miejsce ojca Naczelnikiem wyspy, którą zarządza wespół z Radą, wybieraną przez osadników. To małe państwo używa w tej chwili największej pomyślności.

Позволяется печатать. 17 Апрѣля 1850 года. *Ценсоръ П. Срезневскій.*
W DRUKARNI WOJENNEJ.